

זברי השירה

ויזבר משה באזני כל קהל ישראל את זברי השירה הזאת עד תמס (זברים לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א

רב ביהכ"נ 'זברי שירי ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל mdh036194741@gmail.com

פרשת וישב - חנוכה

שנאה לדבר מצוה צריכה דקדוק

"ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שנא אתו" (ל"ז - ה').

שואלים, למה כתוב בפסוק המילה "עוד", וכי האחים של יוסף שנאו אותו עוד יותר? ועוד, הרי כבר בפסוק לפני כן כתוב "ויראו אחיו כי אתו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלם", יוצא שכבר שנאו אותו, אז למה בפסוק לאחר מכן כתוב "ויוספו עוד שנא אתו"?

מובא בשם רבי צבי פסח פרנק זצ"ל, שאצל השבטים הקדושים לא היתה שנאה טבעית שנובעת ממידות רעות אלא הכל היה מדויק, על החלום הראשון הם החליטו לשנא אותו קצת, ואחר כך שנאו אותו קצת יותר עם החלום השני, הכל היה מדוד אצלם, וזה גם מלמד אותנו שכל פעולה שאנחנו עושים צריך שזה יהיה מדוד טוב ומחושבן, כדי לא לגרום שום פגיעה לזולת.

~~~~~

כל הגלגולים שאדם עובר הכל לטובתו

כתוב בהמשך (שם י"ט) "הנה בעל החלמות..." ובסוף (שם כ"ח) "וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויביאו את יוסף מצרימה".

השבטים היו בטוחים שעם מכירת יוסף הם התפטרו ממנו ביחד עם כל החלומות שלו, כך שחלומותיו לא יוכלו להתגשם, אבל זה בדיוק גרם לקיום החלומות כפי שכתוב בהמשך שנהיה מלך מצרים.

זה ללמדנו שכל מה שקורה לאדם זה הכל לטובה, כי כל מה שהקב"ה מביא זה טוב.

שמעתי בדרך דרוש שמבואר ברש"י (כ"ג - א') "בת ק' כבת כ" ששרה אמנו היתה בת ק' כבת כ'. ופרק כ' בתהילים מתחיל ב"יענך ה' ביום צרה" ואילו פרק ק' מתחיל ב"מזמור לתודה", ששרה אמנו היתה תמיד בין שתי פרקים אלו, כל השנים היו שווים אצלה לטובה, כי תמיד חשבה שהכל לטובה, כשהיה נראה "צרה" בכל זאת היתה אומרת "מזמור לתודה".

מסופר על יהודי באמריקה שלאחרונה נכנס לחובות עקב המצב והיה צריך הלוואה דחופה לצורך העסקים שלו, הוא הלך לגמ"ח שהסכים להלוות לו חמישים אלף דולר בתנאי שיפקיד חמישים צקים של אלף דולר, ואילו הלווה ביקש מבעל הגמ"ח שבמקום שיפקיד את הצקים כל חודש הוא יבוא לגמ"ח להחזיר את הלוואתו בהדרגה, וכך היה בחודשים הראשונים. ויהי בתחילת חודש אחד שהלווה שכח מהגמ"ח, ובעל הגמ"ח מרוב ההלוואות שהוא מנהל שכח מבקשתו וכך הפקיד את הציק. הלווה שבא מחוץ לעיר מאוחר בערב לאחר עבודתו נזכר שנשאר קצת דלק ברכבו, והחליט לעצור באמצע הדרך לתחנת הדלק הקרובה. כשהגיע לתחנה הוא ניגש למוכר עם כרטיס אשראי כדי לשלם לו על הדלק, והמוכר מודיע לו שהתשלום סורב, האיש נכנס לחץ בגלל המצב בו הוא נמצא, וכך נזכר שכעת לא נשאר לו כסף בחשבון בגלל הציק שבעל הגמ"ח הפקיד היום. הוא התחיל לחפש פרוטות שנשארו לו במכונתו, והגיע לעשרים ושלוש דולר. המוכר הצליח לשכנע אותו לקנות דלק בעשרים דולר וכרטיס הגרלה בשלוש דולר שנשארו לו, ועם כרטיס זה הוא יכול לזכות בחמישים אלף דולר. יש לציין שאותו יהודי לא היה רגיל כלל לקנות כרטיסי הגרלה. ולאחר כמה ימים נודע לו שזכה בהגרלה, והכל היה לטובתו.

וזה מלמד אותנו להתחזק באמונה, מה שנראה לנו קרה זה הדבר שהביא את הישועה.

סיפר ידידי הרב גואל אלקריף שליט"א, שלאחרונה היה בר מצוה של ילד יתום, אנשים חיפשו עבור הילד תזמורת לסעודת מצוה, ומצאו זמר שהסכים לבא ללא תשלום, אותו זמר הצליח מאוד לשמח את הילד הבר מצוה וגם את אמו האלמנה. לאחר יומיים הזמר קיבל טלפון ממשרד הבריאות והודיעו לו שהאיש שישב לידו בבר מצוה היה חולה קורונה ועליו להיכנס לבידוד שבועיים. באותו רגע התחיל לחשוב "הרי עשיתי מצוה לשמח יתום ואלמנה, איך מגיע לי כזה עונש?". הזמר נכנס לבידוד בלית ברירה ולאחר יומיים התפתחו אצלו כמה תסמינים וכך התגלה שגם הוא חיובי לנגיף. כך יצא שבמשך שבועיים היה חולה והיה צריך לבטל את כל ההופעות שתכנן מראש, הוא מיד הבין שאם זה הגיע לו ממצוה של לשמח יתום ואלמנה כנראה שהקב"ה מכין לו דבר טוב וכל מה שעובר עכשיו זה לטובה עבורו. לאחר חודש קיבל טלפון מארגון של יתומים ואלמנות באמריקה, והודיעו לו ששמעו שהצליח לשמח חתן בר מצוה יתום וברצונם לשלם לו מחיר גבוה עבור הופעה שמארגנים פעם בשנה, ותוך כדי שדיברו בטלפון התלבט המארגן כי הרי הזמר יצטרך להיות בבידוד שבועיים, וההופעה צריכה להיות פחות משבוע. הזמר אמר למארגן שיש לו אישור מהרופא שהוא "מחלים" מהנגיף וכך אינו חייב להיות בבידוד כלל. כך התברר לו שהקב"ה גלגל שישמח בר מצוה יתום ללא תשלום, ושם נדבק, וכל זה כדי שיוכל לטוס לאמריקה כדי לשמח עוד יתומים ואלמנות, והכל במחיר מלא!

~~~~~

נודה מאד לכל מי שיכול לסייע בכיסוי הוצאות ההדפסה. להנצחות לע"נ וכרי"ב, נא לפנות למייל mdh036194741@gmail.com

גם את ההשתדלות שאנחנו עושים הקב"ה עושה לבדו זאת

"ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו" (מ' - כ"ג).

כותב רש"י (בד"ה וישכחהו), מפני שתלה בו יוסף בטחונו לזכרו, הוזקק להיות אסור עוד שתי שנים, שנאמר (תהלים מ' - ה') "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים".

ויש מקום לשאול, הרי כשיעקב אבינו נלחם נגד עשיו הוא גם עשה השתדלות, דורון תפילה ומלחמה, אם מותר השתדלות אז מה הטענה על יוסף הצדיק? תירץ רבי שלמה קלוגר זצ"ל בספר אמרי שפר, שיש הבדל גדול, יעקב שמע שעשיו כבר בדרך אליו, אם עשיו כבר קרוב אליו עליו להכין את עצמו, ואילו אצל יוסף היה צריך לצאת עוד שלשה ימים, א"כ זה לא נוגע לעכשיו, אז למה עשה השתדלות באותה העת?! היה לו עוד שלשה ימים! במדרגה של יוסף היה עליו לחשוב שהישועה תבוא מהקב"ה!

כעין זה מבואר בגמ' ראש השנה (דף כ"ו ע"ב), לא ידעו חכמים מה פירוש הכתוב (תהלים נ"ה - כ"ג) "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך", שלא ידעו מה פירוש "יהבך", אמר רבה בר בר חנה: יום אחד הלכתי עם ערבי אחד, הייתי נושא משא ואמר לי אותו ערבי: טול את יהבך והניחו על גמלי, ומכאן מבינים ש"יהב" פירושו משא. ומסביר הגאון על הפסוק במשלי (ג' - ה') "בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשען", שהפשט בגמ' קצת תמוה, וכי לא ידעו מה ההסבר ב"יהב"? אלא הפשט הוא שחכמים לא ידעו מה הגדר של "השלך על ה'", האם צריך קצת השתדלות, ובהשתדלות שעושים אנו סומכים שהקב"ה יעשה את כל השאר, או שגם הקצת ההשתדלות שעושים זה גם חלק ממה שהקב"ה עושה. וע"ז רבה בר בר חנה הביא ראיה מהערבי, שרבה היה צריך עזרה מהערבי והוא לא ביקש דבר ממנו, אלא הערבי ביקש מעצמו שיניח את החבילה שלו על הגמל, וכך יוצא שאינו חייב לשלם לערבי על הטובה הזאת. ומזה אנו מבינים שאנו צריכים להשליך את כל המשא על ה', והקב"ה לבדו יעשה הכל.

מספרים, אחד איחל לשני "ה' יעזור לך". החבר הגיב לו "ה' לא עוזר לי". היה נשמע לו מאוד תמוה ושאל אותו "איך ה' לא עוזר לך? הרי כל מה שיש לך זה ממנו, איך אתה אומר שה' לא עוזר לך?!". החבר אמר "כנראה שלא הבנת נכון, ה' לא רק עוזר לי, ה' עושה את הכל עבורי!"

~~~~~

אהבת ה' בניסי חנוכה

בעל הניסים שאנו אומרים בחנוכה אנו מזכירים באריכות את גודל הנס שהיה במלחמה נגד היוונים שרצו לאבד את עם ישראל.

שואלים, אמנם יש דין של טומאה הותרה בציבור אבל למה אנו לא מזכירים כלל את הנס של הפך שמן טהור שמצאו, הרי אנחנו עושים מזה ענין גדול בעת הדלקת נרות חנוכה עם "מוסיף והולך", ושלב ברכות...

שמעתי מראש ישיבת מיר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שמצאנו בפרשת שמות שמונה רבינו היה בסכנה לאחר שנולד, היה אפשר שבת פרעה תהרוג אותו כשמצאה אותו ביאר, ומבואר בחז"ל שבזכות משה רבינו נגאלו, זאת אומרת שבלי משה רבינו עם ישראל לא היה יוצא ממצרים, ואחר כך כתוב שחיפשה אישה שתניק את הילד, כפי שכתוב בפסוק (ב' - ט') "ואני אתן את שכרך", האם עכשיו זה הזמן לספר על הכסף הקטן שהאמא של משה רבינו הרוויחה בזמן שכל כלל ישראל היה בסכנה עתידית? הרי הנס כאן הוא שמונה רבינו ניצל!

ותירץ רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, כשבן אדם נותן מתנה לבנו זה לא ראייה שהוא אוהב אותו, הוא פשוט הבטיח לו שאם יתנהג יפה הוא יתן לו מתנה, ממילא האבא עומד בדיבורו, אבל אם בשעת נתינת המתנה האבא מנשק את בנו [או נותן לו דבר נוסף שלא הבטיח לו כלל] זה הראיה שנותן לו כי הוא אוהב אותו. כמו כן, אם הקב"ה היה רק מציל את משה זה לא ראייה שהקב"ה אוהב את עם ישראל, כי מה שהקב"ה עשה זאת בגלל שהוא הבטיח לאברהם יצחק ויעקב להוציא את עם ישראל ממצרים לכן קיים הבטחתו, אבל כאן הקב"ה לא רק שהציל את משה ולא רק שהוא הביא את אמא שלו להניק אותו, הוא גם סידר שאמו תקבל תשלום על זה שהיא מניקה אותו זה כמו נשיקה שעם ישראל קיבל מהקב"ה, כי כל זה לא היה חייב כלל, וזו הראיה שכל גאולת מצרים היתה באהבה, ולכן התורה מדגישה פרט זה.

כמו כן, בנס חנוכה, עיקר ההודאה הוא על זה שהקב"ה הציל את עם ישראל מהיוונים, ולכן בעל הניסים מזכירים רק את הניצחון של המלחמה, והנס של השמן היה הראיה עבורנו שהקב"ה הציל אותנו מתוך אהבה, כי נתן לנו גם שמן טהור להדליק את המנורה. לכן אנו עושים עסק מהשמן כדי להודות להקב"ה גם על הנס וגם על הסימן שזו היתה הצלה מתוך אהבה.

ה' יעזור שנזכה להמשיך בדרך זה, לחזור בתשובה אל אבינו שבשמים מתוך אהבה ולא רק מתוך יראה, ולהודות לו על כל הטוב שעושה עמנו, ולהתחזק בכל המצוות שאנו עושים, חנוכה זה זמן חיזוק בלימוד תורה ויראת שמים, כפי שמרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א אומר כבר שנים רבות שעל הבחורים להישאר בשבת חנוכה בישיבה כי זה לא זמן לחזור הביתה, זה זמן של 'נר מצוה ותורה אור', לכן אדרבה הבחורים צריכים להישאר בישיבה בימי חנוכה כי חנוכה אינו זמן חופש אלא זמן עלייה. בזכות שאנחנו מתחזקים בימים אלו נזכה לראות את הכהן גדול מדליק את המנורה בבית המקדש בקרוב, ויקיים בנו את מה שאנו שרים בפיוט 'חשוף זרוע קדשך', 'וקרב קץ הישועה' - אנו מחכים לקץ הישועה, 'נקום נקמת דם עבדיך מאומה הרשעה' - שה' יראה כבר לגויים שהוא לבדו מלך, 'כי ארכה לנו הישועה' - כבר עברו עלינו כל כך הרבה תקופות בגלות "ואין קץ לימי הרעה" - אין סוף לכל הצרות, "דחה אדמו"ן" - שה' ידחה מלכות אדום, 'בצל צלמו"ן' - בצל החושך, 'הקם לנו רועה שבעה' - שיחזיר לנו את שבעת הרועים של עם ישראל כפי שכתוב במסכת סוכה (דף נ"ב ע"ב) שמובא פסוק במיכה שדוד המלך יהיה באמצע, כמבואר שם, במהרה בימינו ברחמים גדולים, אמן.

לעילוי נשמת הרבנית רבקה בת רבי אליעזר כהנמן ע"ה
נלב"ע כ"ה אלול תש"פ
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת ראש ישיבת פוניבז'
מרן הגאון רבי מרדכי שלמה בן רבי יהודה יצחק ברמן זצוק"ל
נלב"ע א' טבת תשס"ה
ת.נ.צ.ב.ה.